

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะจากการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ ดังนี้ คือ เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา ของหน่วยงานทางการศึกษา และนักวิชาการ
2. นำข้อมูลจากการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มาจัดทำแบบสอบถามฉบับที่ 1 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา
3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเหมาะสมของการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มากำหนดประเด็นคำถามเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 2
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติงานวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย จำนวน 30 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา 30 คน ครูผู้ปฏิบัติงานวิชาการ 30 คน รวม 60 คน มากำหนดเป็นประเด็นคำถามเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 3

5. นำแบบสอบถามฉบับที่ 3 เสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจน พร้อมให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุง แก้ไข สร้างเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามฉบับที่ 3 ส่งถึงกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม จำนวน 123 โรงเรียน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน สำหรับครูปฏิบัติหน้าที่วิชาการ จำนวน 123 คน รวม 246 ฉบับเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

7. วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ได้การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่า

1. จากการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีความคิดเห็นว่า แนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีความตรงตามเนื้อหาโครงสร้าง และหลักวิชา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 40 ประเด็น

2. จากการศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 40 ประเด็น

3. จากการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูปฏิบัติหน้าที่วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 246 คน มีความคิดเห็นว่า เป็นแนวทางที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เป็นแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 40 ประเด็น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สรุปแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 40 ประเด็น ซึ่งอภิปรายผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการนิเทศ ประกอบด้วย 10 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องสร้างความรู้จกกับครูก่อนการสอนงาน 2) ผู้บริหารต้องศึกษาและวิเคราะห์ความรู้เดิมของครู 3) ผู้บริหารต้องกำหนดเป้าหมายการสอนงานให้ชัดเจน 4) ผู้บริหารต้องสร้างความสบายใจ ไม่เครียด ให้กับครูเวลาที่สอนงาน 5) ผู้บริหารต้องสอนงานให้สัมพันธ์กับความรู้เดิมและความรู้ใหม่ 6) ผู้บริหารต้องกำหนดขั้นตอนการสอนงานให้ชัดเจน 7) ผู้บริหารต้องสร้างความเข้าใจความรู้ใหม่ให้กับครู 8) ผู้บริหารมีการสรุปการสอนงานก่อนลงมือปฏิบัติ 9) ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ครูเกิดความสนใจและให้ความร่วมมือ 10) ผู้บริหารต้องเตรียมเนื้อหาที่จะสอนงานให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ชารี มณีศรี (2542 : 19) ; กรมวิชาการ (2543 : 1) ; สมานจิต พงษ์สนาม (2542 : 36) สมิต สัมภูกร (2547 : 45) ; ประจักษ์ โพพิจิตร (2549 : 25) ; ชนิดา ยินดีเขต (2550 : 25) ; วิชัย โกลสุวรรณจินดา (2546 : 61) ; อารมณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2548 : 15-16) ; โกลธัมเมอร์ (ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2545 : 115 ; โคแกน (Cogan. 1973 : 36) ; แฮร์ริส (Harris. 1985 : 14-15) ; แฮมินเนีย ไอบารา (Herminia Ibarra) (กมลวรรณ งามเดชะ. 2550 : 16-27) สืบเนื่องจากผู้บริหารมีการเตรียมความพร้อมที่จะนิเทศภายในโดยใช้การสอนงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านเข้าใจสภาพ แล้ววิเคราะห์ความรู้เดิม เมื่อรู้จักผู้ที่สอนงานดีแล้วก็กำหนดเป้าหมายที่ต้องการ โดยไม่ทำให้ผู้ที่สอนงานนั้นไม่เครียด และ ที่สำคัญต้องสัมพันธ์กับความรู้เดิมที่เขา มีอยู่ กำหนดขั้นตอนการสอนงานอย่างชัดเจน และต้องให้ ผู้ได้รับการสอนงานเข้าใจด้วยตนเอง กำหนดงานก่อนลงมือสอนงานทุกครั้ง ผู้สอนงานควรกระตุ้นให้มีส่วนร่วม และควรเตรียมงานที่จะสอนให้ตรงกับจุดประสงค์หรือเนื้อหาผู้รับการสอนงานสนใจที่จะเรียนรู้

2. ขั้นตอนการปฏิบัติให้ดู (Presentation) มี 10 ประเด็น 1) ผู้บริหารต้องตรวจสอบครูให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะรับ การสอนงาน 2) ผู้บริหารต้องแจ้งวัตถุประสงค์ของการสอนงานทุกครั้ง 3) ผู้บริหารต้องบอกลักษณะงานที่จะสอนงานครูให้ชัดเจน 4) ผู้บริหารต้องสาธิตให้ครูดูก่อนการลงมือปฏิบัติจริง 5) ผู้บริหารต้องบอกวิธีแก้ปัญหา เมื่อพบปัญหาในการสอนงาน 6) ผู้บริหารต้องยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย อย่างต่อเนื่องและชัดเจน 7) ผู้บริหารต้องสังเกตการณ์รับรู้ และทดสอบ ความเข้าใจของครูเป็นระยะๆ 8) ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของครู 9) ผู้บริหารต้องใช้เวลาในการสอนงานอย่างเพียงพอ 10) ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ที่ได้รับจากการสอนงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชารี มณีศรี (2542 : 19) ; นันทนา เต่าทอง

(2542 : บทคัดย่อ) ; สมานจิต พงษ์สนาม (2542 : 36) ; กรมวิชาการ (2543 : 1) ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 13) ; ไพศาล ทองเนื้อแปด (2547 : 22) ; สมิต สัจฉกร (2547 : 45) ; ประจักษ์ โพพิจิตร (2549 : 25) ; ชนิดา ยินดีเขต (2550 : 25) ; วิชัย โถสุวรรณจินดา (2546 : 61) ; สุภาพร ทรัพย์โสภณ (2547 : ออนไลน์) ; อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2548 : 15-16) โกลธัมเมอร์ (ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2545 : 115 ; โคแกน (Cogan. 1973 : 36) ; แฮร์ริส (Harris. 1985 : 14-15) ; แฮมินเนีย ไอบารา (Herminia Ibarra) (กมลวรรณ รามเดชะ. 2550 : 16-27) สืบเนื่องจากผู้บริหารมีการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงาน อยู่ในสภาพที่พร้อมจะนิเทศ มีการแจ้งลักษณะงาน สาธิตวิธีการสอนให้ผู้รับการนิเทศดู เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา ยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายอย่างต่อเนื่องและชัดเจน สังเกตการรับรู้และทดสอบ ความเข้าใจของผู้รับการนิเทศการศึกษาเป็นระยะๆ คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ให้ความเวลาในการนิเทศ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ให้ความเวลา ในการนิเทศอย่างเพียงพอ

3. ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ (Practice) มี 10 ประเด็น 1) ผู้บริหารต้องตรวจสอบข้อบกพร่องของครูและให้คำแนะนำในการสอนงาน 2) ผู้บริหารต้องแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาดที่เกิดขึ้นในขณะที่สอนงาน 3) ผู้บริหารต้องสังเกตการณ์รับรู้ของครูในขณะที่สอนงานและเรียนรู้ ได้ถูกต้อง 4) ผู้บริหารต้องอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสอนงาน 5) ผู้บริหารต้องสอนซ้ำจนเกิดความแน่ใจว่าทำได้ถูกต้อง 6) ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้เกิดความพอใจในการเรียนรู้จากการสอนงาน 7) ผู้บริหารต้องสร้างเครื่องมือในการสอนงานอย่างหลากหลาย 8) ผู้บริหารต้องเลือกกิจกรรมหรือเครื่องมือให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของครูและบริบทของโรงเรียน 9) ผู้บริหารต้องกำหนดระยะเวลาและภารกิจในการสอนงานอย่างเหมาะสม 10) ผู้บริหารต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูในขณะที่สอนงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (กนกกร ฉัตรหิรัญเลิศ. 2546 : 22) ; ชารี มณีศรี (2542 : 19) ; นันทนา เต่าทอง (2542 : บทคัดย่อ) ; สมานจิต พงษ์สนาม (2542 : 36) ; กรมวิชาการ (2543 : 1) ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 13) ; ไพศาล ทองเนื้อแปด (2547 : 22) ; สมิต สัจฉกร (2547 : 45) ; ประจักษ์ โพพิจิตร (2549 : 25) ; ชนิดา ยินดีเขต (2550 : 30) ; วิชัย โถสุวรรณจินดา (2546 : 61) ; อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์ (2548 : 15-16) ; โกลธัมเมอร์ (ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2545 : 115 ; โคแกน (Cogan. 1973 : 36) ; แฮร์ริส (Harris. 1985 : 14-15) ; แฮมินเนีย ไอบารา (Herminia Ibarra) (กมลวรรณ รามเดชะ. 2550 : 16-27) สืบเนื่องจากผู้บริหารรู้ถึงข้อบกพร่อง คำแนะนำ และข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาดที่เกิดขึ้น มีการสังเกตครู เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการเรียนรู้ได้ถูกต้อง อธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ ปฏิบัติซ้ำ กระตุ้นให้ครู เกิดความพอใจในการเรียนรู้สร้างเครื่องมือในการนิเทศการสอน

อย่างหลากหลาย เลือกกิจกรรมหรือเครื่องมือให้เหมาะกับผู้ที่จะสอนงาน กำหนดระยะเวลาและภารกิจให้ชัดเจน และที่สำคัญต้อง สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ที่จะสอนงานด้วย

4. ขั้นการทดสอบและติดตามผลการนิเทศ (Test and follow up) มี 10 ประเด็น

1) ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ครูทำงานด้วยตนเองทันทีที่ได้รับการสอนงาน 2) ผู้บริหารต้องแนะนำหรือจัดให้มีพี่เลี้ยง คอยช่วยเหลือ ดูแลเมื่อจำเป็น 3) ผู้บริหารต้องสอนงานเพิ่มเติมหากพบว่ายังมีข้อบกพร่องในการทำงาน 4) ผู้บริหารต้องติดตามการสอนงานจน แนใจว่าครูปฏิบัติได้ถูกต้องครบถ้วน 5) ผู้บริหารต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง 6) ผู้บริหารต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินผลทุกครั้ง 7) ผู้บริหารต้องเลือกวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมและหลากหลายในการประเมินและติดตามผลการสอนงาน 8) ผู้บริหารต้องสร้างเครื่องมือที่จะประเมินผลให้ครอบคลุมและชัดเจน 9) ผู้บริหารต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน 10) ผู้บริหารต้องมีการสรุปผลและรายงานผลการสอนงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชารี มณีศรี (2542 : 19) ; นันทนา เต่าทอง (2542 : บทก้อย) ; สมานจิต พงษ์สนาม (2542 : 36) ; กรมวิชาการ (2543 : 1) ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 13) ; ไพศาล ทองเนื้อแปด (2547 : 22) ; สมิต สัมภูกร (2547 : 45) ; ประจักษ์ โพพิจิตร (2549 : 25) ; ชนิดา ยินดีเขต (2550 : 30) ; วิชัย โกลสุวรรณจินดา (2546 : 61) ; อากรณ์ ภูวิทพันธ์ (2548 : 15-16) โกลธัมเมอร์ (ชาญชัย อาจินสมาจาร. 2545 : 115 ; โคแกน (Cogan. 1973 : 36) ; แฮร์ริส (Harris. 1985 : 14-15) ; แฮมินเนีย ไอบารา (Herminia Ibarra) (กมลวรรณ งามเดชะ. 2550 : 16-27) สืบเนื่องจาก ผู้บริหารต้องทำการนิเทศทันที จัดให้มี พี่เลี้ยง คอยช่วยเหลือเพิ่มเติม ติดตามการนิเทศจนแน่ใจว่าครูปฏิบัติได้ถูกต้อง รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางในการประเมินผลทุกครั้ง เลือกวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมและหลากหลาย มีเครื่องมือที่จะประเมินผลให้ครอบคลุมและชัดเจน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และที่สำคัญต้องสรุปผลและรายงานผลเพื่อเป็นการนำเสนอผลงานของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 สามารถนำแนวทาง 4 ขั้นตอน 40 ประเด็น ของการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ควรมีการนิเทศ ติดตามสม่ำเสมอ เป็นการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น และคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ของครู และนำการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ขั้นตอน 40 ประเด็น ไปแจ้งให้รับทราบ

1.3 ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ควรนำการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

1.4 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไปเป็นแนวทางในการจัดอบรม ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาสภาพและปัญหาของการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อให้สามารถนำแนวทางการนิเทศการศึกษา มาแก้ไขปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเมื่อนำการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไปใช้ในการปฏิบัติ

2.3 ควรศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาต่อการนำการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายใน โดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ไปใช้ในการปฏิบัติ